

Стразбур, 28-ти март 2014

Greco RC-III (2014) 2E

Трет круг на евалуација

Втор извештај за усогласеност за Република Македонија

“Инкриминации (ETS 173 и 191, GPC 2)”

* * *

„Транспарентност во финансирањето на партиите“

Усвоен од ГРЕКО
на неговата 63-та пленарна сесија
(Стразбур, 24-28 март 2014)

I. ВОВЕД

1. Вториот Извештај за усогласеност ги оценува понатамошните мерки кои се преземени од страна на властите на Република Македонија, после усвојувањето на Првиот Извештај за усогласеност, во насока на имплементација на препораките дадени од страна на ГРЕКО во Извештајот за евалуација за Република Македонија од Третиот круг на евалуација, кој покрива две различни теми, и тоа:
 - **Тема 1 – Инкриминации:** Членовите 1а и 16, 2-12, 15-17, 19 став 1 од Кривичната конвенција за корупција (ЕТС 173), Членовите 1-6 од нејзиниот Дополнителен протокол (ЕТС 191) и Водечки принцип 2 (криминализација на корупцијата).
 - **Тема 2 – Транспарентност во финансирањето на политичките партии:** Членовите 8, 11, 12, 13б, 14 и 16 од Препораката Rec(2003)4 за општи правила против корупција во финансирањето на политичките партии и изборните кампањи, и поопшто – Водечки принцип 15 (финансирање на политичките партии и изборните кампањи).
2. Извештајот за евалуација на Република Македонија од Третиот круг на евалуација беше усвоен од страна на ГРЕКО на 46-тиот пленарен состанок (22-26 март 2010) и објавен на 30 август 2010, со овластување од Владата на Република Македонија (Greco Eval III Rep (2009) 6E, Тема I и Тема II). Првиот Извештај за усогласеност кој последователно следи после Извештајот за евалуација беше усвоен на 54-тиот пленарен состанок на ГРЕКО (20-23 март 2012) и објавен на 28 јуни 2012 година, со овластување од Владата на Република Македонија.
3. Како што се бара во Правилникот за работа на ГРЕКО, властите на Република Македонија доставија Втор ситуациски извештај со дополнителни информации за активностите кои беа преземени за имплементација на препораките кои според Првиот извештај за усогласеност беа делумно имплементирани или пак неимплементирани. Овој ситуациски извештај беше примен од страна на ГРЕКО на 17 септември 2013 година, и служеше како основ за подготвувањето на Вториот Извештај за усогласеност.
4. ГРЕКО ги избра Литванија и Србија да назначат известувачи за постапката за усогласеност. Известувачите кои беа назначени за Вториот извештај за усогласеност беа г-н Paulius GRICIŪNAS, Заменик Министер за правда (Литванија) и г-а Biljana PAVLOVIC, Директор на Единицата за управување со конфискуван имот во Министерството за правда и јавна администрација (Србија). Тие беа помогнати од страна на Секретаријатот на ГРЕКО во подготвувањето на овој извештај за усогласеност.

II. АНАЛИЗА

Тема 1 : Инкриминации

5. Во својот Извештај за евалуација ГРЕКО упати 7 препораки до Република Македонија во однос на темата 1. Препораките 1, 2, 4, 5 и 6 се сметаат за задоволително имплементирани а препораката 3 се смета за имплементирана на задоволителен начин. Усогласеноста со преостанатата препорака е опишана подолу.

Препорака 7

6. ГРЕКО препорача да се изврши анализа и соодветно да се ревидира автоматското – и задолжително целосно – ослободување од казнување што му се одобрува на сторителот на делото поткуп во јавниот и приватниот сектор кога ќе го пријави делото кај органите на прогонот, и да се укине задолжителното враќање на поткупот на оној што дава поткуп во таквите случаи.
7. ГРЕКО повторува дека во првиот Извештај за усогласеност властите на Република Македонија од Кривичниот законик го укинаа задолжителното целосно ослободување од казна на давателот на поткуп кој го пријавил поткупот кај надлежните органи. Сепак, ГРЕКО забележа дека враќањето на поткупот на давателот на поткуп останува возможно. Затоа сметаше дека препораката 7 е делумно имплементирана.
8. Властите на Република Македонија објаснија дека измените на Кривичниот законик (Закон за изменување на Кривичниот законик - Службен весник бр. 166/2012 од 26.12.2012), кој влезе во сила на 3 јануари 2013 година, ја укина можноста на судот да одлучи да го врати поткупот на давателот на поткуп.
9. ГРЕКО ги поздрави измените на Кривичниот законик кои имаат за цел усогласување со преостанатиот дел од препораката 7.
10. ГРЕКО заклучи дека препораката 7 е имплементирана задоволително.

Тема II: Транспарентност во финансирањето на партиите

11. Потсетуваме дека ГРЕКО во својот Извештај за евалуација упати 6 препораки на Република Македонија во врска со Темата II. Препораката ii беше успешно имплементирана, препораките i, iii и iv се сметаат за делумно имплементирани, додека препораките v и vi се сметаат за неимплементирани. Подолу се разработува усогласувањето со овие препораки.

Препорака i.

12. ГРЕКО препорача (i) да се воведат јасни одредби кои ќе го утврдат отпочнувањето на една предизборна кампања во однос на обврската да се водат сметки и да се подготвуваат финансиски извештаи за кампањите; и (ii) да се прошири периодот на финансиско покривање кој се однесува на предизборните кампањи, за да може финансиската активност во текот на овој период прецизно и сеопфатно да се претстави.
13. ГРЕКО ги поздрави во својот Извештај за усогласеност измените на Изборниот законик воведени заради разјаснување на конкретните обврски на организаторите на изборните кампањи во врска со известувањето и со извештајните периоди, како што се бара во првиот дел од препораката. Сепак, таму се нагласува дека референтниот период во однос на финансиските елементи на изборната кампања не е продолжен, и затоа се заклучува дека препораката е делумно имплементирана.

14. Властите на “Република Македонија” посочуваат дека Изборниот законик (во понатамошниот текст ИЗ) беше дополнително изменет во ноември 2012 година (Службен весник на РМ бр. 142/2012). Конкретно, член 71 сега содржи обврска за политичките партии, коалициите или независните кандидати вклучени во предизборните кампањи да достават единствен даночен број заради отворање на трансакциска сметка за предизборната кампања. Отворањето на таква сметка за кампањата ја означува почетната точка на референтниот период за финансиските активности кој се применува кај изборните кампањи. Овој член воедно утврдува дека сите финансиски прилози и расходи од кампањата мораат да поминат низ оваа банковна сметка. Исто така, член 85 од ИЗ, согласно измените, предвидува обврска на Државниот завод за ревизија да спроведе ревизија на финансиските извештаи во рок од 60 дена по нивното поднесување. Оваа ревизија го покрива периодот од денот на отворањето на сметката за кампањата до крајот на трансакциите спроведени низ оваа сметка. За информација, сметката за предизборната кампања треба да се отвори најрано во рок од 48 часа по прогласувањето на изборите – што се случува меѓу 90 и 70 дена пред денот на изборите – а најдоцна во рок од 48 часа по потврдувањето на листата на кандидати за изборите (член 71 од ИЗ); периодот на предизборната кампања се протега од 20 дена до 1 ден пред денот на изборите (член 69-а од ИЗ).
15. Во однос на локалните избори од 2013 година, властите истакнаа дека во мај 2013 година Државниот завод за ревизија изврши ревизија на сите финансиските извештаи поднесени за време и после кампањата и истите беа објавени на неговата веб - страна¹.
16. ГРЕКО го поздравува тоа што последните измени на Изборниот Законик отвараат можност да се отвори трансакциска сметка во рок од 48 часа од распишувањето на изборите, што се случува во период од 90 и 70 денови пред почетокот на изборите. Поради тоа, периодот кој се опфаќа со финансиските извештаи треба да се прошири за оние политички партии и кандидати кои ќе решат порано да отворат трансакциска сметка. Како и да е, ова е мала можност а најдоцната дата до која мора да се отвори трансакциска сметка за изборната кампања – месец дена пред изборите – останува непроменета. На ГРЕКО не му е познато дека постојат некакви активности кои би ги поттикнале политичките партии и кандидати да отворат трансакциски сметки за изборите порано и затоа, ГРЕКО има сериозни сомневања дека оваа измена на законот ќе влијае на праксата во насоката која ја дава препораката.
17. Измената на член 85 од ИЗ со која се воведува обврската на Државниот завод за ревизија да спроведе ревизија на финансиските извештаи во рок од 60 дена по нивното поднесување претставува исто така позитивен чекор. Како и да е, овој рок се однесува само на ревизијата на финалните финансиски извештаи од кампањата и не се воведени рокови за ревизијата на периодичните извештаи од кампањата. Со оглед на ова, ГРЕКО заклучува дека мерките наведени во извештајот претставуваат чекори во вистински правец, но дека не се доволни за формирање на покомплетна слика за финансиската активност за време на предизборната кампања, што беше целта на препораката.
18. ГРЕКО заклучува дека препораката i останува делумно имплементирана.

Препорака iii.

19. *ГРЕКО препорача да се зголеми транспарентноста на сметките и активностите на субјектите кои се директно или индиректно поврзани со политичките партии, или кои*

¹ <http://www.dzr.gov.mk/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1090>

се на некој друг начин под нивна контрола, и да се вклучат, на соодветен начин, сметките на таквите субјекти во сметките на политичките партии.

20. ГРЕКО потсетува дека властите постапија по оваа препорака така што им се забрани на НВО-а да учествуваат во кампањи за политички партии. ГРЕКО нагласи во Извештајот за усогласување дека, и покрај оваа забрана, во практиката субјекти поврзани со политичките партии сè уште учествуваат во кампањите. Затоа ги повика властите повторно да ја проценат состојбата на овие субјекти, и ја оцени оваа препорака како делумно имплементирана.
21. Властите на Република Македонија објаснија дека Законот за финансирање на политичките партии (во понатамошниот текст ЗФПП) е изменет, заедно со Изборниот законик, во ноември 2012 година (Службен весник на РМ бр. 142/2012). Нови ставови се вклучени во член 17 од ЗФПП и во член 83-б од ИЗ, според кои регистрите на донациите кои ги добиваат политичките партии и кандидатите во изборите мораат да содржат податоци кои се однесуваат на донации од субјекти кои директно или индиректно се поврзани со политичките партии, или се на некој друг начин под нивна контрола. Политичките партии мораат секои шест месеци да го објавуваат регистарот на донации на својата интернет страница или на некаков друг начин да го направат достапен за јавноста. Во однос на предизборните кампањи, целосни информации за добиените донации се содржани во финансиските извештаи, кои ги објавуваат Државната изборна комисија, Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата на своите интернет страници.
22. ГРЕКО ги поздравува измените на ЗФПП и на ИЗ, кои ја подобруваат транспарентноста на донациите од субјекти кои се поврзани, директно или индиректно, со политичките партии, или кои се на некој друг начин под нивна контрола. Но, воедно потсетува, дека во Евалуацискиот извештај (став 92) се забележува дека засегнатите субјекти – тинк-тенкови и истражувачки институти – не оствариле приходи и дека постои загриженост околу ризикот тие да послужат да ги преземат расходите на политичките партии или да организираат настани во текот на кампањата во нивно име. Мерките кои ги наведуваат властите не ги третираат ваквите активности, чија транспарентност исто така треба да се подобри. Допрецизирањето на прашањето што претставува директна или индиректна врска со некоја политичка партија исто така би ја подобрила јасноста и применливоста на измените.
23. ГРЕКО заклучува дека пораката iii останува делумно имплементирана.

Препорака iv.

24. *ГРЕКО препорача да се осигури дека на сите политички партии им се доставени соодветни информации и совети (на пр. преку обезбедување на обука/упатства) за важечките регулативи за политичко финансирање, особено во врска со сметководството.*
25. ГРЕКО потсетува дека оваа препорака е оценета како делумно имплементирана, поради фактот што се преземени некои мерки за информирање на политичките партии за нивните обврски за известување. Овие мерки не се сметаат за доволни, земајќи го предвид фактот што политичките партии, особено помалите, сè уште во голема мерка не се придржуваат кон своите обврски за известување.

26. Властите на Република Македонија посочуваат дека горенаведените измени на ЗФПП (член 27) и на ИЗ (член 84-б) вовеле дополнителна обврска за Министерството за финансии да издаде, заедно со формуларот за финансиските извештаи, прирачник со упатство како да се подготвуваат извештаите. Исто така, кон член 27 од ЗФПП е додадена обврската Министерството за финансии да спроведе обука барем еднаш годишно за политичките партии, околу финансиските аспекти на нивното функционирање и околу прашањето како да се подготват финансиските извештаи.
27. Во согласност со овие нови обврски, Министерството за финансии издаде два прирачника за прашањето како да се подготват годишните финансиски извештаи и финансиските извештаи за кампањите, кои беа приложени кон Правилниците за односните извештаи и објавени во Службен весник на РМ бр. 21/2013. Воедно, на 1-ви март 2013 година, Министерството организираше обука за политичките партии за тоа како да се пополнуваат финансиските извештаи за предизборните кампањи. Во истиот период, Министерството за финансии ја информираше јавноста преку националното радио и телевизија за фактот дека политичките партии ќе поднесуваат годишни извештаи и извештаи за кампањите, вклучувајќи ги и роковите и институциите до кои извештаите треба да се поднесат. Овие информации воедно се објавени на интернет страницата на Министерството за финансии, таму каде се достапни правилниците и формуларите во електронски формат.
28. ГРЕКО ги прими на знаење мерките преземени од страна на Министерството за финансии за информирање на политичките партии и јавноста за регулативите за политичко финансирање. Особено го поздравува вклучувањето во законот на обврската на Министерството за финансии да обезбеди упатства и годишна обука за политичките партии за важечките регулативи за финансирање. ГРЕКО смета дека оваа законска обврска и мерките преземени за нејзино имплементирање соодветствуваат на барањата на препораката; ГРЕКО искрено се надева дека овие нови решенија ќе резултираат со подобро придржување на политичките партии кон нивните обврски за известување.
29. ГРЕКО заклучува дека препораката iv е имплементирана задоволително.

Препорака v.

30. *ГРЕКО препорача да се утврди водечко независно тело на кое, ако е потребно, ќе му помагаат други органи, кое ќе има мандат и соодветни овластувања и ресурси да спроведува проактивна и ефективна супервизија, истрага и извршување на регулативите за политичко финансирање.*
31. ГРЕКО зеде предвид со својот Извештај за усогласеност дека, и покрај измените на ЗФПП со кои на Државниот завод за ревизија му се дава попроминентна улога, ова тело сè уште не е доволно оспособено да преземе водечка улога во ефективната супервизија, истрага и извршување на регулативите за политичко финансирање. Конкретно, човечките и финансиските ресурси кои му се располагање сè уште се чинат недоволни, а отсутнуваат и процедури за осигурување на ефикасна соработка меѓу Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупцијата околу откривањето на нередовности. Згора на тоа, не постојат мерки за задолжителна ревизија на годишните финансиски извештаи на политичките партии. Затоа, ГРЕКО оцени дека оваа препорака не е имплементирана.

32. Властите на Република Македонија потсетуваат дека измените на ЗФПП и на ИЗ од 2011 година предвиделе водечка улога за Државниот завод за ревизија во надзорот на политичкото финансирање. Измените на ИЗ од 2012 година ги надолжнија овие решенија додавајќи му обврска на Државниот завод за ревизија да спроведува ревизија на завршните сметки од изборните кампањи во рок од 60 дена од нивното поднесување (член 85 став 6 од ИЗ). Членот 85 став 8 од ИЗ воедно предвидува склучување на меморандуми за разбирање меѓу Државниот завод за ревизија, Државната изборна комисија и Државната комисија за спречување на корупцијата околу размената на информации за нередности во финансиските извештаи и последователните мерки кои треба да се преземат. Склучениот меморандумот предвидува обврска секое од овие тела да им достави на другите тела резиме на извештаите за користење на рекламен простор од страна на организаторите на изборните кампањи, како и резиме на финансиските извештаи за општинските избори од 2013 година.
33. Во врска со зајакнувањето на човечките капацитети на Државниот завод за ревизија, спроведена е постапка за вработување на пет виши ревизори, но ниту еден од апликантите не ги задоволил/а критериумите за отворените работни места. Постапката за вработување беше повторена во есента 2013 година и како резултат на тоа беа вработени тројца помлади ревизори. Беше комплетирана и постапката за вработување на двајца помлади ревизори, кои се очекува да започнат со работа во март 2014 година. Овие пет нови ревизори ќе се вработат согласно програмата за работа на Државниот завод за ревизија, која вклучува и ревизија на финансиските извештаи на политичките партии.
34. Државниот завод за ревизија во последниов период ги засили своите надзорни активности во однос на финансирањето на политичките партии. Во 2011 година ДЗР изврши ревизија на 17 политички партии, и во однос на годишните финансиски извештаи и во однос на финансиските извештаи од изборната кампања. Во текот на 2013 година ДЗР изврши ревизија на годишните финансиски извештаи и на финансиските извештаи од изборната кампања на сите 51 политички партии кои примаат финансиски средства од јавните фондови и обезбеди советодавни услуги на тие политички партии во однос на водењето на финансиските досиеа и презентација на сметките. 43 од овие извештаи беа објавени на веб-страната на Државниот завод за ревизија². Исто така беа дадени и предлози во однос на неопходните измени на законската и под-законската рамка за активноста на политичките партии. Ревизорските извештаи на пет политички партии беа поднесени до Јавното обвинителство на Република Македонија заради сомневање за прекршување на регулативата за политичко финансирање. Како што е изложено кај препораката 1, беа спроведени и ревизии на сите извештаи од изборните кампањи кои се однесуваат на локалните избори. Програмата за работа на Државниот завод за ревизија за 2014 година предвидува ревизија за сите организатори на изборна кампања за претстојните претседателски избори.
35. Во рамките на својата ревизорска работа, Државниот завод за ревизија соработува со Централниот регистар со цел да се консолидираат податоците во однос на активните политички партии и да се добијат податоци за вкупниот годишен приход на правните лица кои учествуваат во финансирањето на политичките партии.
36. Соработката помеѓу Државниот завод за ревизија, Државната изборна комисија и Државната комисија за спречување на корупција врз основа на новиот Меморандум за

² Останатите 8 партии беа избришани од регистарот на политичките партии бидејќи не беа повеќе активни.

разбирање за прв пат беше тестирана за време на изборната кампања за локалните избори од 2013 година. Беа спроведени многубројни размени на информации меѓу овие три тела во периодот од мај 2013 година до јануари 2014 година. Информациите се однесуваа на финансиските извештаи поднесени или неподнесени од страна на организаторите на изборни камањи како и за цените и за користењето на рекламниот простор во медиумите. Како резултат на оваа размена на информации, Државната изборна комисија, по предлог на Државниот завод за ревизија, одлучи од јули 2013 година, да го суспендира плаќањето на надоместок за трошоците направени во изборната кампања за 93 листи на кандидати кои не поднесле финансиски извештај до ниту една од релевантните институции. Подоцна беа повлечени санкциите за 7 листи кои во меѓувреме ги исполнија своите обврски за поднесување на извештаи.

37. Во однос на спроведувањето на регулативата за политичко финансирање, во февруари 2014 година Државниот завод за ревизија до Министерството за правда поднесе предлог за суспендирање на годишното јавно финансирање на седум политички партии заради повреди на соодветните законски одредби. Се очекува Министерството за правда да донесе одлука по однос на овој предлог многу скоро. Државната комисија за спречување на корупција, постапувајќи во согласност со своите надлежности, постапи слично, на начин што во декември 2013 година иницираше постапка против 43 организатори на изборна кампања кои не поднесле финансиски извештаи. Постапката предвидува порамнување, кое по потреба е проследено со прекршочна постапка пред надлежниот суд. Постапките подоцна беа стопирани во 13 случаи, после поднесувањето на извештаите кои претходно не беа поднесени. Управниот суд во Скопје изрече санкции во 8 случаи: два организатори на изборна кампања добија казна од 2670 евра, еден организатор на изборна кампања доби казна од 2000 евра и два организатори на изборна кампања добија казна од 1000 евра а три организатори на изборна кампања добија само судска опомена, поради тоа што тие ги исполнија своите обврски за поднесување на извештаи во текот на постапката. Властите посочуваат дека постапките кои сеуште се во тек се закажани за април 2014 година.
38. ГРЕКО ги зеде предвид доставените информации и бројните позитивни промени. Фактот што Државниот завод за ревизија сега има обврска – и исклучива надлежност – да врши ревизија на сметките за изборните кампањи, вклучувајќи ги и расходите од кампањите, претставува подобрување во споредба со ситуацијата опишана во Евалуацискиот извештај, кога оваа надлежност ДЗР ја делеше со други тела. Фактот дека Државниот завод за ревизија имаше можност да ја зголеми својата ревизиска активност во однос на политичките партии е исто така позитивен. Останува да се надеваме дека оваа активност ќе се спроведува во претстојните години во рамките на годишната програма за работа на ДЗР. Се поздравува вработувањето на пет нови ревизори како и мерките кои се преземаат од страна на Државниот завод за ревизија и Државната комисија за спречување на корупција за спроведување на регулативата за политичко финансирање.
39. Затоа, неопходно е да се изврши понатамошно зајакнување на тековните активности за истрага и извршување, со цел да се подигне ефикасноста. Информациите кои се доставени до ГРЕКО покажуваат дека активностите се сеуште тромави, и бараат превземање на неколку различни чекори и интервенција од различни тела со цел да се дојде до финалната одлука за санкција заради повреда на регулативите за политичко финансирање. Ваквата поделба на надлежностите веќе беше опишана во Извештајот за евалуација (види точки 94 – 96). Ситуацијата е во извесна мера подобрена но сеуште не може да се каже дека Државниот завод за ревизија, кој сега веќе е јасно дека е водечко

тело задолжено за надзор над политичкото финансирање, има адекватни овластувања за истрага и извршување. Уште повеќе, информациите кои се обезбедени во однос на препораката vi подолу, покажуваат дека од страна на Управниот суд во Скопје се изречени малку санкции споредено со бројот на прекршочни постапки кои се започнати.

40. ГРЕКО заклучува дека препораката v е имплементирана делумно.

Препорака vi.

41. *ГРЕКО препорача (i) да се осигури дека механизмот со кој се наметнуваат санкции за повреди на правилата за политичко финансирање делува ефективно во практиката, и (ii) да се осигури, особено, дека санкцијата губење на јавното финансирање за политичките партии и организаторите на предизборните кампањи може да се примени во практиката.*
42. ГРЕКО потсетува дека оваа препорака е оценета како неимплементирана во Извештајот за усогласеност, во отсуство на известување за промени во процедурите и практичните решенија за имплементирање на санкции.
43. Властите на Република Македонија известија, во врска со вториот дел од препораката, дека член 27-б и 27-в од ЗФПП се изменети и е воведена санкција суспендирање на јавно финансирање за политички партии кои нема да поднесат годишен извештај до Државниот завод за ревизија во законскиот рок или кои нема да објават информации за примените донации. За оваа санкција, која е независна од можната прекршочна одговорност на партијата за истите факти, одлучува Министерството за правда на предлог на Државниот завод за ревизија, и таа може да се применува сè додека политичката партија не ги исполни своите обврски во врска со годишниот извештај и/или објавувањето на донациите. Истата санкција може да се примени во период од три месеци, под истите услови, во случај една политичка партија да не го објави својот годишен извештај во законскиот рок. Обете санкции подлежат на жалбена постапка пред Управниот суд. Заедно со ревизиите на годишните извештаи на политичките партии извршени во 2013 година, Државниот завод за ревизија во 2013 година предложи суспензија на јавното финансирање на 7 (седум) политички партии (види точка 37). Одлуката треба да ја донесе Министерството за правда и се очекува истата да се донесе.
44. На сличен начин, член 177-а од ИЗ е изменет и овозможува суспендирање, делумно или целосно губење на јавното финансирање за организаторите на изборни кампањи кои не се придржуваат до своите законски обврски. Суспендирање на јавното финансирање може да се примени ако организаторите не ги поднесат своите финансиски извештаи во рамките на законските рокови, сè додека не ги исполнат своите обврски. Делумно губење на јавното финансирање може да се примени во случај кога една партија или кандидат ја надмине дозволената граница на расходи во кампањата. Во таков случај, јавното финансирање се намалува за истиот износ за кој била надмината границата за расходи во кампањата. Доколку границата на расходите била надмината во износ поголем од јавното финансирање на кое партијата или кандидатот имаат право, се губи целото јавно финансирање. Овие санкции ги изрекува Државната изборна комисија на предлог на Државниот завод за ревизија. Тие подлежат на жалбена постапка пред Управниот суд. Суспендирањето на јавното финансирање се примени на 93 листи на кандидати од локалните избори од 2013 година (види точка 36).

45. Во врска со првиот дел од препораката, властите се повикуваат на информациите изложени во точката 37 погоре, според кои Управниот суд во Скопје изрече парични казни на 3 (три) организатори на изборна кампања и изрече мерка јавна опомена на други 3 (три) организатори на изборна кампања. Исто така во тек се прекршочни постапки против организатори на изборна кампања во врска со членот 189 од Изборниот законик и се очекува судот да донесе одлука по однос на истите во март и април 2014 година.
46. ГРЕКО потсетува, во врска со вториот дел од препораката, дека санкцијата губење на јавното финансирање веќе постоеше во верзиите на ЗФПП и на ИЗ кои беа разгледани во Извештајот за евалуација (види точка 100). Потоа Уставниот суд го укина член 32 од ЗФПП, врз основа на фактот дека во законот не е предвидена никаква постапка за процесирање на барање за губење на јавното финансирање, иако немаше противење против материјалноста на таквата санкција. Се чини дека санкциите суспендирање и делумно или целосно губење на јавното финансирање за политичките партии и организаторите на изборните кампањи, како што се предвидени во измените на ЗФПП и на ИЗ, претставуваат напредок во однос на претходниот укинат член, бидејќи содржат појасни и попрецизни одредби за процедурите за имплементирање на ваквите санкции. Фактот што Државниот завод за ревизија може да предложи применување на овие санкции претставува исто така позитивен напредок, бидејќи му овозможува на ДЗР да преземе попроактивна улога во системот. Санкцијата предвидена со Изборниот законик всушност беше применета од страна на Државната изборна комисија, што покажува дека санкцијата е ефективна во праксата, како што се бара во вториот дел од препораката.
47. Во врска со првиот дел од препораката, ГРЕКО ги зеде во предвид санкциите кои се изречени од страна на Управниот суд во Скопје, што демонстрира извесен напредок во ефикасноста на системот на санкционирање. ГРЕКО ги охрабрува власите на Република Македонија да продолжат со своите активности за развивање на евиденција за истрагите, гонењето и санкциите од страна на органите за спроведување на законот.
48. ГРЕКО заклучува дека препораката vi е имплементирана задоволително.

III. ЗАКЛУЧОЦИ

49. **Земајќи ги во предвид заклучоците содржани во Извештајот за усогласеност на Република Македонија - Трет круг и со оглед на горенаведеното, ГРЕКО заклучува дека Република Македонија имплементираше задоволително десет од тринаесетте препораки содржани во Извештајот за евалуација на Република Македонија – Трет круг.** Трите преостанати препораки се делумно имплементирани.
50. Конкретно, во однос на Тема I – Инкриминации, препораките i, ii и iv-vii се имплементирани задоволително, а по препораката iii е постапено на задоволителен начин. Во однос на Тема II – Транспарентност во финансирањето на партиите, препораките ii и iv и vi се имплементирани задоволително а препораките i, iii и v се делумно имплементирани.
51. Во врска со криминализацијата на кривичните дела на корупција, последните измени на Кривичниот законик од 2012 година и овозможува на Република Македонија да го заокружи реформскиот процес отпочнат во 2011 година, кој се чини во голема мерка ги задоволува барањата на Кривично-правната конвенција за корупција (ETS 173) и соодветно постапува по сите препораки на ГРЕКО кои се однесуваат на ова поле, вклучувајќи ги оние поврзани

со поткупот на странски службени лица и на домашни/странски арбитри, активното тргување со влијание, поткупот во приватниот сектор, одбраната со делотворно каење и прашањата на јуридикција.

52. Што се однесува до транспарентноста во финансирањето на партиите, постигнат е напредок во однос на информирањето на политичките партии за нивните финансиски обврски и транспарентноста на вклученоста на трети страни во предизборните кампањи. Преземени се исто така и чекори за зголемување на улогата на Државниот завод за ревизија во системот на надзор и санкционирање и зголемување на средствата кои му стојат на располагање за остварување на своите цели и надлежности. Соработката помеѓу Државниот завод за ревизија и другите субјекти кои се вклучени во надзорот над финансирањето на политичките партии се подобри и се започна со развивање на евиденција на санкциите. Оваа евиденција ќе треба да се одржува и засилува, особено со обезбедување дека санкциите може да се изречат и за други незаконити постапувања освен за не-поднесување на финансиски извештаи. Уште повеќе, истрагите и спроведувањето на правилата за политичко финансирање се сеуште тромави и треба понатаму да се реструктурираат за да обезбедат ефикасност.
53. Усвојувањето на Вториот Извештај за усогласеност за Република Македонија – Трет круг го означува крајот на постапката за усогласување од третиот круг на евалуација за Република Македонија.
54. ГРЕКО ги повикува властите на Република Македонија што поскоро да го одобрат објавувањето на овој Извештај, да го преведат на националниот јазик и преводот да го направат јавно достапен.